

บทที่ 1

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลและมีส่วนรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของสังคมและประเทศชาติ ไม่ว่าจะเป็นชาติภาษาใด สื่อมวลชนเป็นแหล่งกลางที่กระจายข่าวสารความรู้ ความคิดได้เป็นอย่างดี ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งสี่อย่าง คือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์นั้น หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติและอิทธิพลแตกต่างไปจากสื่อมวลชนประเภทอื่นอย่างมาก กล่าวคือ เรื่องราวในหนังสือพิมพ์สามารถเก็บเป็นหลักฐานได้ยั่งยืนนานกว่าข่าวที่ได้ฟังจากวิทยุหรือภาพที่ได้ชมจากโทรทัศน์ ผู้อ่านสามารถอ่านเมื่อใดก็ได้ตามสะดวกและนำไปอ้างอิงได้ทุกโอกาส ดังนั้นในห้องสมุดที่ดี หรือหน่วยงานบางแห่งก็ดี ได้มีการตัดข่าวสารและเรื่องราวที่เป็นประโยชน์จากหน้าหนังสือพิมพ์เก็บไว้ นอกจากนั้นข่าวจากหนังสือพิมพ์ยังสามารถนำมาใช้สอยย่อให้ลลึงหรือแก้ไขได้อีกด้วย สิ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการให้ข่าวสารด้านต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ ต่างประเทศ และการวิพากษ์วิจารณ์ให้เกิดความคิดและความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นตัวกลางให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มคน และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน

ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนโดยส่วนมากในสังคม ผู้อ่านโดยส่วนใหญ่มีความรู้สึกผูกพันกับหนังสือพิมพ์ เพราะหนังสือพิมพ์ช่วยให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ทราบความเป็นไปของสังคม สันองความอยากรู้ของผู้อ่าน ให้ความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งยังให้ความบันเทิงอีกด้วย หนังสือพิมพ์จึงมีความสำคัญหลายประการ ซึ่งนำมากล่าวโดยสรุปได้ดังนี้คือ

1. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่เสนอข่าวต่อประชาชนโดยการเสนอเนื้อหาสาระของข่าวจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้น หรือกำสั่งตำ เนิ่นอยู่ตามความเป็นจริง

2. หนังสือพิมพ์ให้ข่าวสารและรายละเอียดได้ลึกซึ้งและมากกว่ารายการข่าวทางวิทยุโทรทัศน์ ทั้งยังเสนอข่าวได้หลายประเภทมากกว่าวิทยุและโทรทัศน์ เพราะสื่อมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์นั้นจำเป็นต้องคัดเลือกหัวข้อข่าวและเนื้อหาสาระที่สำคัญ ๆ เนื่องจากมีเวลาของการเสนอข่าวอันจำกัด

3. หนังสือพิมพ์นั้นผู้อ่านประสงค์จะใช้เวลาอ่านเมื่อใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสะดวกและความพอใจของผู้อ่านเอง แต่สื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ จำเป็นต้องฟังหรือชมตามกำหนดเวลา

4. หนังสือมีลักษณะยั่งยืนและเก็บเป็นหลักฐานได้ดีกว่าการใช้สื่อมวลชนประเภทอื่น สามารถนำมาใช้ได้ทันทีเมื่อต้องการ จะนับตามห้องสมุดหรือหน่วยงานต่าง ๆ จึงนิยมการนำเอาหนังสือพิมพ์ที่ผ่านมาแล้วมาเอียบรวมเป็นเล่ม เพื่อความสะดวกแก่ผู้ที่มีความสนใจในการค้นคว้าและอ้างอิงเนื้อหาสารัตถประโยชน์จากข่าว หรือตารางข้อมูลทางสถิติ ภาพประกอบหรือแผนที่จากกรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ได้ ทั้งนี้ข่าวที่ลงในหนังสือพิมพ์ยังสามารถที่จะนำมาสืบหาข้อเท็จจริงหรือถ้าผิดพลาดก็แก้ไขได้

5. หนังสือพิมพ์สามารถเรียกร้องความสนใจของกลุ่มชนที่มีความสนใจแตกต่างกันไป ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงแบ่งเนื้อหาออกเป็นคอลัมน์ต่าง ๆ เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้อ่าน ซึ่งทำให้หนังสือพิมพ์สนองความต้องการและความสนใจของผู้อ่านเหล่านั้นได้ในฉบับเดียว

6. หนังสือพิมพ์เป็นที่เปิดโอกาสรับความคิดเห็นและคำร้องทุกข์ของประชาชนได้มากกว่าสื่อมวลชนอย่างอื่น ประชาชนสามารถใช้หนังสือพิมพ์เป็นที่แสดงความคิดเห็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ได้เป็นอย่างดี

ความหมาย

คำจำกัดความของ "หนังสือพิมพ์" มีผู้ให้ความหมายและทัศนะไว้อย่างต่าง ๆ เช่น Julian Adams¹ กล่าวถึงความหมายของหนังสือรายวันว่า เป็นหนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน มักจะพิมพ์ในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ๆ ลงข่าวทุกชนิด เช่น ข่าวภายในประเทศ ข่าวธุรกิจการค้า ข่าวกีฬา ข่าวสังคมและข่าวบันเทิง เป็นต้น ข่าวที่นำมาเป็นข่าวซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นหรืออย่างช้าไม่เกิน 2-3 วัน

¹ Julian Adams, Press Time (2d ed., New York : Prentice Hall, 1959), P. 29.

สุกัญญา ตริวานิช¹ กล่าวว่า หนังสือพิมพ์ คือ หนังสือที่บอกข่าวหมายรวมถึงตั้งแต่ หนังสือข่าวฉบับย่อย ๆ ทำด้วยฝีมือของคนเพียง 2-3 คน ไปถึงหนังสือพิมพ์ระดับชาติที่ออกในเมืองใหญ่ ๆ มีคนงานเป็นร้อยเป็นพันคน หนังสือพิมพ์อาจจะออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายบักซ์ หรือรายเดือนก็ได้ หนังสือพิมพ์ประกอบด้วยตัวพิมพ์ หมึกพิมพ์ และกระดาษพิมพ์ มีหน้าที่หลักคือ

1. แดลงข่าวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ในประเทศ ในโลก
2. ชี้แนะแก่ผู้อ่าน หรือสำราญระชนในเรื่องอันน่าสนใจ หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม วิพากษ์วิจารณ์ข้อเขียนหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในบทความสั้นพิเศษ เช่น ในหน้าบรรณาธิการ เพื่อนำเหตุการณ์ที่สำคัญมาสู่ความสนใจของประชาชน
3. ให้บริการสำราญระชนต่าง ๆ

รวมความแล้ว คำว่า "หนังสือพิมพ์รายวัน" หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมและบรรจุไว้ด้วยข่าวบทวิจารณ์ ภาพข่าว ภาพล้อ สารคดี อันรวมทั้งสารคดีที่เป็นวิชาการ และเชิงข่าวสารและออกทุกวัน

๕) วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน

1. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงโครงสร้างโดยทั่วไปของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์รายวันในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น ประวัติหนังสือพิมพ์รายวัน หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ การทำหนังสือพิมพ์ บุคคลากรของหนังสือพิมพ์ ปริมาณการผลิตและการจำหน่าย
 2. ศึกษาฐานะการเงินของอุตสาหกรรมนี้ โดยใช้เครื่องมือทางการเงินที่สำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์แหล่งที่ได้มาและใช้ไปของเงินทุน
 3. เพื่อนำมาประเมินหาอัตราส่วนมาตรฐานของทั้งอุตสาหกรรม
 4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาและตัดสินใจลงทุนของผู้ที่สนใจในอุตสาหกรรมนี้
- ดูถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน ความสามารถในการหากำไร สภาพคล่องของกิจการ ฯลฯ

¹ สุกัญญา ตริวานิช, ประวัติการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช (พ.ศ. 2325 ถึง 2475) พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2520 หน้า 1

5. ศึกษาถึงข้อบกพร่องตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานและศึกษาถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันที่มีต่อรัฐบาลและประชาชน

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

ในปัจจุบันนี้หนังสือพิมพ์รายวันมีส่วนสำคัญในการวางรากฐานของความรู้ให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในด้านต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ เผยแพร่ความคิดเห็น และแนะนำแนวทางเพื่อให้ประชาชนเข้าใจในชีวิต สังคม และการเมือง การปกครอง รวมถึงการเล่นความบันเทิง เริงรมย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน มีดังนี้คือ

1. ทำให้ทราบถึงโครงสร้างโดยทั่วไปของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์รายวันในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น ประวัติหนังสือพิมพ์รายวัน หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ การทำหนังสือพิมพ์ ฯลฯ
2. การวิเคราะห์ทางการเงินทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน และฐานะทางการเงินของอุตสาหกรรมนี้
3. เป็นประโยชน์แก่เจ้าของ สามารถนำกิจการของตนเปรียบเทียบกับฐานะทางการเงินกับทั้งอุตสาหกรรมและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจการของตนให้ดียิ่งขึ้น
4. ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาและตัดสินใจลงทุนของผู้ที่มีความสนใจในอุตสาหกรรมนี้
5. เป็นประโยชน์แก่รัฐบาลในการพิจารณาหาทางช่วยเหลือและสนับสนุนให้อุตสาหกรรมนี้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น หรือในการควบคุมอุตสาหกรรมนี้ให้ได้มาตรฐานตามที่ต้องการ

๘) ขอบเขตของการศึกษา

เนื่องจากการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทั้งอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย เป็นการยากในด้านรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทางการเงิน ผู้ดำเนินการวิจัยจึงหาอัตราส่วนมาตรฐานอุตสาหกรรมเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันในเขตกรุงเทพมหานคร และโดยปกติหนังสือพิมพ์รายวันเหล่านี้มีการจำหน่ายไปยังต่างจังหวัดเกือบทั่วประเทศ

อีกประการหนึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการเงินโดยเฉพาะงบดุลและงบกำไรขาด
ทุน ผู้ดำเนินการวิจัย จะวิเคราะห์เฉพาะงบที่มีอยู่ที่กระทรวงพาณิชย์ และจะศึกษาข้อมูลในอดีต
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 จนถึงปี พ.ศ. 2522

๗) วิธีการศึกษา

การศึกษารายละเอียดจะเป็นการวิเคราะห์ทางด้านการเงินเป็นหลักสำคัญและมีการค้นคว้า
รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รวมทั้งมีการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ประกอบการวิจัย
ชนิดของข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1.1 การสัมภาษณ์ (Interview) โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ ประมวลข้อ
คิดเห็นจากบุคคลต่าง ๆ ในวงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชีของ
หนังสือพิมพ์รายวัน นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านหนังสือพิมพ์

1.2 การสังเกตการณ์ (Observation) โดยการศึกษาการดำเนินงานของ
ธุรกิจประเภทนี้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจาก
จุลสาร วารสาร หนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์รายวัน

สำหรับงบดุลและงบกำไรขาดทุนนั้น รวบรวมจากกระทรวงพาณิชย์และเค้าของกิจการ
โดยตรง

๘) แนวเหตุผลทฤษฎีที่สำคัญหรือสมมติฐาน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมนี้ ผลตอบแทนจากการลงทุนโดย
ทั่วไปคาดว่าจะอยู่ในระดับต่ำประมาณ 5-8%